

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 542/2023-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Trnava (predtým Okresného súdu Piešťany) v konaní vedenom pod sp. zn. PN-9C/120/2016 (pôvodne pod sp. zn. 9C/120/2016) takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Trnava [(predtým Okresného súdu Piešťany) ďalej len „okresný súd“] v konaní vedenom pod sp. zn. PN-9C/120/2016 [(pôvodne pod sp. zn. 9C/120/2016) ďalej len „napadnuté konanie“]. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov a priznal jej finančné zadost'učinenie 18 290 eur.

2. Podľa § 181 ods. 1 písm. g) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov prešiel s účinnosťou od 1. júna 2023 výkon súdnictva z Okresného súdu Piešťany na Okresný súd Trnava, na ktorom je napadnuté konanie vedené pod sp. zn. PN-9C/120/2016.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 19. augusta 2016 na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáha, aby okresný súd rozhodol, že právny úkon žalovaného ALFA

REAL s. r. o., Vrbovská cesta 123, Piešťany, IČO 48 182 214 (ďalej len „žalovaný“), so spoločnosťou ACHEMA a. s., Pavlovce nad Uhom 984, IČO 36 240 834 (ďalej len „dlžník“), a to kúpna zmluva z 5. júla 2015, ktorej vecnoprávne účinky nastali 22. júla 2015, čím došlo k prevodu vlastníckeho práva nehnuteľnosti z dlžníka na žalovaného, je proti sťažovateľke ako veriteľke právne neúčinný. Sťažovateľka svoj nárok odvodzovala zo zmenkového platobného rozkazu okresného súdu č. k. 9Zm/13/2008-22 z 9. februára 2009 (ďalej aj „pôvodný rozsudok“). Na pojednávaní 10. decembra 2018 právni zástupcovia sporových strán zhodne požiadali o prerušenie napadnutého konania. Okresný súd uznesením z 10. decembra 2018 napadnuté konanie prerušil [podľa § 163 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. Na základe návrhu sťažovateľky z 11. júna 2019 okresný súd uznesením z 10. septembra 2019 rozhodol o pokračovaní napadnutého konania.

4. Sťažovateľka podaním zo 7. apríla 2021 navrhla nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, ktorým by sa zriadilo záložné právo v prospech sťažovateľky na akýchkoľvek súčasných a budúcich pohľadávkach žalovaného. Okresný súd uznesením z 28. apríla 2021 návrh sťažovateľky odmietol. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozhodnutím č. k. 23Co/53/2021 zo 16. júna 2021 zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Dňa 27. septembra 2021 (v ústavnej sťažnosti nesprávne uvedený dátum 27. marca 2021, pozn.) podala sťažovateľka návrh na prerušenie napadnutého konania, ktorý odôvodnila tým, že na krajskom súde sa vedie konanie pod sp. zn. 31CoZm/5/2021 (ďalej len „súvisiace konanie“), v ktorom sa rieši otázka existencie pohľadávky sťažovateľky ako veriteľa, ktorá je predpokladom uplatnenia odporovaného práva sťažovateľky v napadnutom konaní. Z tohto dôvodu okresný súd pojednávanie nariadené na 25. október 2021 odročil.

6. Okresný súd uznesením z 20. decembra 2021 prerušil napadnuté konanie (podľa § 164 CSP) do právoplatného skončenia súvisiaceho konania z dôvodu, že toto rozhodnutie môže mať pre napadnuté konanie zásadný význam. Proti tomuto uzneseniu podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením z 27. apríla 2022 tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil. Dôvodom zrušenia bola skutočnosť, že v súvisiacom konaní bolo medzičasom rozhodnuté, pričom rozhodnutie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 29. januára 2022, teda tak odpadla prekážka, pre ktoré sa konanie prerušilo.

7. Sťažovateľka podala 21. septembra 2022 ďalší návrh na prerušenie napadnutého konania. Okresný súd uznesením zo 14. novembra 2022 napadnuté konanie podľa § 164 CSP prerušil do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 23CbZm/3/2022 (ďalej len „súvisiace konanie II“). V odôvodnení tohto uznesenia okresný súd uviedol, že súvisiace konanie II sa týka sporu medzi sťažovateľkou a dlžníkom o zaplatenie zmenkovej sumy, a teda jej priznanie. Po zrušení pôvodného rozsudku aj na základe nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 254/2021 sťažovateľka nedisponuje vymáhateľnou pohľadávkou a neprerušenie napadnutého konania by nevyhnutne viedlo k zamietnutiu odporovacej žaloby sťažovateľky v napadnutom konaní pre nedostatok aktívnej legitímácie žalobcu. Proti uzneseniu okresného súdu zo 14. novembra 2022 podal žalovaný odvolanie.

8. Okresný súd po doručovaní odvolania a následne po vzájomnom doručovaní vyjadrení predložil 22. marca 2023 odvolanie krajskému súdu, kde je vec vedená pod sp. zn. 26Co/19/2023. Krajský súd o odvolaní v čase podania ústavnej sťažnosti nerozhodol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti rozsiahlo uvádza, v čom spočíva naplnenie predpokladov prípustnosti ústavnej sťažnosti a v čom vidí splnenie predpokladov na vyslovenie porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, poukazujúc na judikaturu ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Poukazuje na jednotlivé skutočnosti, ktoré sú rozhodné pre posúdenie prietahov s tým, že posudzované konanie nespadá do kategórie konaní, ktoré sú právne a fakticky zložité. Vo vzťahu k svojmu správaniu zastáva názor, že jej aktivitu v napadnutom konaní, keď využíva vnútroštátne prostriedky nápravy, nemožno pripísať na jej ťarchu.

10. Sťažovateľka netvrdí, že okresný súd je absolútne nečinný, avšak jeho postup je nesústreďený a neefektívny a nesmeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci samej. Za nesústreďenú činnosť okresného súdu je podľa sťažovateľky potrebné považovať aj obdobie odvolacích konaní pred krajským súdom, ktoré viedli k zrušeniu uznesení okresného súdu z 28. apríla 2021 a 20. decembra 2021. Podľa sťažovateľky sa vo veci uskutočnilo viacero pojednávaní, ktoré boli odročované, čo tiež prispelo k neprimeranosti napadnutého konania. Od podania žaloby sťažovateľky uplynulo 7 rokov, pričom okresný súd nevydal meritórne rozhodnutie. V napadnutom konaní došlo dvakrát k zmene zákonného sudcu (1. júna 2022 a 6. júna 2023), čo podľa sťažovateľky tiež spomaľuje konanie, pretože každý zo sudcov sa musí oboznámiť s prípadom.

11. Sťažovateľka uviedla, že jej peňažné nároky voči dlžníkovi boli potvrdené pôvodným rozsudkom. Predmetom napadnutého konania je v merite veci odporovateľnosť právneho úkonu, podstatou ktorého je prevod nehnuteľností z dlžníka na žalovaného. Neúčinnosť právneho úkonu má za následok vznik ďalších nárokov sťažovateľky proti tomu, kto mal z odporovaného úkonu prospech (v tomto prípade voči žalovanému). Tým, že žalovaný predmetné nehnuteľnosti v priebehu konania predal, sťažovateľke vznikol nárok požadovať od žalovaného zaplatenie peňažnej náhrady v sume jej vymáhateľnej pohľadávky.

12. Podľa sťažovateľky zbytočnými prietahmi zo strany okresného súdu jej bolo „odňaté“ aj základné právo na súdnu a inú právnu ochranu a právo na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Tiež namieta porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ktoré spočíva v tom, že nemá k dispozícii počas obdobia napadnutého konania konečný právny titul, na základe ktorého by mohla pokojne užívať svoj majetok po odstránení právnej neistoty. Sťažovateľka je toho názoru, že v jej prípade dochádza k porušeniu zásady legality, ako aj legitimacy a v neposlednom rade aj proporcionality zákroku voči jej základnému právu vlastniť a pokojne užívať majetok, pretože v právnom poriadku Slovenskej republiky sa sťažovateľka dostala do priestoru, keď z dôvodu dlhodobej nečinnosti zo strany okresného súdu, dochádza „k neúnosne dlhému obdobiu akejkoľvek šance žalobcov riadne užívať svoju nehnuteľnosť“.

14. Sťažovateľka uvádza, že sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu neadresovala, pretože takáto sťažnosť s odkazom na judikatúru ESLP nepredstavuje účinný prostriedok nápravy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Podľa čl. XI bod 4 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 v znení jeho dodatku č. 2 z 27. septembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) bola predmetná vec, pôvodne pridelená sudkyňi spravodajkyňi Jane Laššákovej, pridelená sudcovi spravodajcovi Ivanovi Fiačanovi, ktorý sa v súlade s čl. II bodom 3 rozvrhu práce stal členom druhého senátu ústavného súdu.

16. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje zákonom ustanovené náležitosti a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. Predmetom preskúmania v konaní o ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej označených práv z dôvodu nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu v napadnutom konaní.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

18. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 90/2010, II. ÚS 123/2022). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

19. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj čl. 38 ods. 2 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07 I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. Teda záver, či dĺžka konania je ešte primeraná a či už nie je, možno formulovať vždy s prihliadnutím na faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené, pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je nutné ku každej veci pristupovať individuálne a zvažovať, či s prihliadnutím na okolnosti prípadu ide o prietahy neodôvodnené,

t. j. či sú pričítateľné súdu. Toto právo totiž nie je dotknuté, ak sú prietahy spôsobené výlučne konaním účastníka, prípadne ak ide o vec, keď dĺžka konania zodpovedá jej zložitosti. V takých prípadoch trvanie konania istú dobu spravidla nie je nedôvodné a potreba zásahu ústavného súdu nie je daná (napr. IV. ÚS 291/2020). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike; aj IV. ÚS 187/07, III. ÚS 241/2017, I. ÚS 477/2020, II. ÚS 573/2022). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

20. Ústavný súd vo vzťahu k zložitosti napadnutého konania, ktorého predmetom je odporovateľnosť právneho úkonu, konštatuje, že predmetnú vec možno považovať za pomerne zložitú, resp. zdĺhavú, a to z dôvodu iných (ešte aj nerozhodnutých) súdnych konaní vo veci sťažovateľky, ktoré na seba skutkovo a právne nadväzujú. Po začatí napadnutého konania bol pôvodný rozsudok, od ktorého sa odvíja odporovacia žaloba sťažovateľky, zrušený. V súvisiacom konaní II sa pred súdom prvej inštancie v súčasnosti rozhoduje o žalobe sťažovateľky, ktorou sa domáha priznania zmenkovej sumy (predtým priznanej pôvodným rozsudkom, pozn.). S týmito okolnosťami sa okresný súd musí vysporiadať a správne právne posúdiť následky z toho plynúce, preto tu možno uznať vyššiu mieru právnej zložitosti. Ústavný súd podotýka, že predmet sporu (odporovateľnosť právneho úkonu) nie je časovo zvlášť prioritizovaný, aj keď je nepochybné, že výsledok sporu je pre sťažovateľku, ktorá v napadnutom konaní pred okresným súdom vystupuje ako žalobkyňa, významný.

21. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúvanom konaní, ústavný súd z prehľadu procesných úkonov uskutočnených okresným súdom v označenom konaní zistil, že sťažovateľka mala nezanedbateľný vplyv na spomalení priebehu napadnutého konania. Procesná aktivita sťažovateľky, ktorá svoje oprávnenia zaručené jej CSP realizovala (tri návrhy na prerušenie konania, návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, návrhy na odročenie pojednávania), síce sama osebe nemôže byť pripísaná na jej ťarchu, avšak všeobecné súdy sa museli s jej návrhmi procesne vysporiadať, čo, prirodzene, ovplyvnilo dĺžku napadnutého konania. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry uviedol (napr. II. ÚS 181/04, III. ÚS 586/2012, II. ÚS 594/2021), že uplatnenie procesných práv tak zo strany sťažovateľa, ako aj ostatných účastníkov konania v priebehu konania nezakladá zodpovednosť sťažovateľa za zbytočné prietahy v konaní, ale v takomto prípade zodpovednosť nemožno pripísať ani na vrub súdu konajúceho vo veci.

22. Pokiaľ ide o tretie hodnotiace kritérium – postup samotného súdu, ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že okresný súd v doterajšom priebehu napadnutého konania postupoval v zásade plynulo. Jediné obdobie nečinnosti v trvaní približne 12 mesiacov je identifikované od 16. mája 2017, keď došlo k zmene zákonného sudcu, do júna 2018 (čo však sťažovateľka argumentačne nenamietala, pozn.). Následne okresný súd doručoval vyjadrenie žalovaného sťažovateľke a nariadil pojednávanie na 10. december 2018. Pred otvorením pojednávania strany sporu zhodne navrhli konanie prerušiť. Napadnuté konanie bolo právoplatne prerušené počas 9 mesiacov. Následne po vydaní uznesenia o pokračovaní v konaní (z 10. septembra 2019) okresný súd 13. novembra 2019 doručoval predvolanie na pojednávanie na 9. marca 2020. Toto pojednávanie bolo preročené na 24. jún 2020 z dôvodov na strane zákonného sudcu. Okresný súd vykonal pojednávanie 24. júna 2020 a 25. novembra 2020. Ďalšie pojednávanie nariadené

na 21. apríl 2021 bolo odročené na 25. október 2021 z dôvodu potreby rozhodnutia o návrhu sťažovateľky na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia. Toto pojednávanie sa nekonalo, pretože sťažovateľka 6. októbra 2021 (súčasne so žiadosťou o prerušenie konania) požiadala o zrušenie termínu pojednávania a nový termín žiadala určiť až po právoplatnom skončení súvisiaceho konania. Uznesenie okresného súdu o prerušení napadnutého konania bolo napadnuté odvolaním, o čom rozhodoval krajský súd (bod 6 tohto uznesenia, pozn.). Spis bol z odvolacieho súdu vrátený 30. mája 2022. Okresný súd nariadil pojednávanie na 15. november 2022. Termín tohto pojednávania bol zrušený na základe návrhu sťažovateľky z 22. septembra 2022 na prerušenie napadnutého konania. Po vydaní uznesenia o prerušení napadnutého konania (14. novembra 2022) a podaní odvolania protistranou sťažovateľky bol spis (po zaplatení súdneho poplatku a zabezpečovania vyjadrení a protinávrhov stranám sporu) 22. marca 2023 predložený krajskému súdu. Napadnuté konanie je v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sťažovateľky fakticky prerušené.

23. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie začalo 19. augusta 2016 a bez rozhodnutia vo veci samej trvá 7 rokov, čo sa v zásade javí ako lehota neprimeraná. Takáto zdĺhavosť konania môže byť z hľadiska čl. 48 ods. 2 ústavy akceptovaná len vo výnimočných prípadoch (m. m. I. ÚS 21/00). V okolnostiach danej veci je potrebné zdôrazniť, že napadnuté konanie bolo po dobu celkove 2 rokov prerušené. Do celkovej dĺžky napadnutého konania nemožno započítať obdobie, po ktoré bolo konanie prerušené, keďže prerušenie konania bolo v konkrétnej situácii dôvodné a zákonné. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nečinnosť súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu, ako to je v prípade prerušenia konania, neposudzuje v zásade ako zbytočné prieťahy v súdnom konaní (napr. I. ÚS 78/02, III. ÚS 42/02, I. ÚS 10/03, II. ÚS 65/2018). Ústavný súd v minulosti tiež konštatoval, že prerušenie sporového konania podľa ustanovenia § 164 CSP [resp. § 109 ods. 2 písm. c) predtým platného Občianskeho súdneho poriadku] na základe procesných úkonov strán sporu zásadne nemožno považovať za zbytočné prieťahy, ktoré by boli spôsobené činnosťou (nečinnosťou) súdu v civilnom konaní. Je to tak predovšetkým v prípadoch, v ktorých je konanie prerušené, lebo výsledok iných sporov začatých na podnet niektorej zo strán sporu (ďalšie žaloby) môže relevantne ovplyvniť výsledok iného sporu, toho, v ktorom konanie bolo prerušené. Tento záver sa uplatní najmä v prípade, ak spory začne subjekt konania v úzkej časovej spojitosti s konaním, v ktorom namieta zbytočné prieťahy, a tieto spory vecne súvisia s týmto sporom, resp. významne môžu ovplyvniť jeho výsledok (m. m. II. ÚS 422/00).

24. V súvislosti s dôvodmi odročenia pojednávania ústavný súd opakovane konštatuje, že sťažovateľke nemožno *a priori* vyčítať, že v priebehu konania využíva procesné nástroje, ktoré jej poskytuje súčasná právna úprava, pretože uplatňovanie týchto procesných prostriedkov slúži predovšetkým na ochranu práv strany konania, ktoré jej vyplývajú z právneho poriadku. Na druhej strane však v zásade nemožno prijať záver, podľa ktorého ak vec prerokujúci súd takému procesnému návrhu vyhovie, bude *ipso facto* zodpovedný za predĺženie stavu právnej neistoty, ktorý týmto postupom nastane vo sfére sťažovateľky. V posudzovanom prípade je zrejmé, že okresný súd odročil tri pojednávania (nariadené na 21. apríl 2021, 25. október 2021 a 15. november 2022) na žiadosť sťažovateľky, ako aj z dôvodu jej podaných procesných návrhov, o ktorých bolo potrebné rozhodovať a ktoré boli podané bezprostredne pred jednotlivými termínmi pojednávania. Uvedeným postupom sťažovateľky tak došlo k opakovanému oddialeniu nariadenia ďalšieho vo veci plánovaného pojednávania, čo možno pripísať na vrub sťažovateľky.

25. Ústavný súd sa nestotožnil s námietkou sťažovateľky o nesústredenej činnosti okresného súdu vyplývajúcou z rozhodnutí krajského súdu (bod 10 druhá veta tohto uznesenia, pozn.). Okresný súd uznesením z 28. apríla 2021 odmietol jej návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia z dôvodu nesplnenia zákonných podmienok upravujúcich náležitosti podania, čo odôvodnil tým, že nejde o presné, jasné, nezameniteľné formulovanie petitu, ale že šlo iba o všeobecnú formuláciu. Krajský súd uznesenie okresného súdu rozhodnutím zo 16. júna 2021 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, a to z dôvodu, že okresný súd nepostupoval správne a jeho postup vykazoval známky neprimeraného formalizmu. V ďalšom konaní (o čom sa sťažovateľka v ústavnej sťažnosti už nezmieňuje, pozn.) okresný súd uznesením z 19. júla 2021, súc viazaný názorom krajského súdu, nariadil zabezpečovacie opatrenie vo výroku presne špecifikovanom znení až do právoplatného skončenia napadnutého konania a v časti návrh odmietol. O odvolaní žalovaného rozhodol krajský súd uznesením č. k. 23Co/78/2021 z 1. októbra 2021, ktorým uznesenie okresného súdu zmenil tak, že návrh sťažovateľky na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietol. Krajský súd rozhodnutie odôvodnil tým, že okresný súd návrhu nemal vyhovieť, pretože sťažovateľka nezvolila vhodný spôsob ochrany svojich práv, pretože v konaní o určenie neúčinnosti právneho úkonu (tak ako ho formulovala sťažovateľka) nie je možné vydať zabezpečovacie opatrenie pre „*chýbajúci vzťah žalobkyne ako veriteľa a žalovaného ako dlžníka*“. Spis bol vrátený na okresný súd 7. októbra 2021 pred termínom plánovaného pojednávania (na 25. október 2021), ktoré však bolo následne na žiadosť sťažovateľky odročené (bod 22 tohto uznesenia, pozn.). Postup okresného súdu v súvislosti s rozhodovaním o návrhu sťažovateľky na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia ústavný súd nepovažoval za nesústredený či neefektívny, pretože v tomto prípade nedošlo k predĺženiu napadnutého konania. Napokon aj obdobie rozhodovania o tomto návrhu spadá do obdobia medzi dvoma termínmi pojednávania.

26. Ústavný súd musí opakovane poukázať na to, že sťažovateľka napriek tomu, že namieta celkovú dĺžku konania a s tým spojený stav svojej právnej neistoty, na jednej strane využíva procesné nástroje, ktoré jej poskytuje súčasná právna úprava (návrh na prerušenie konania, návrh na zabezpečovacie opatrenie, opakované návrhy na odročenie pojednávania), avšak na strane druhej nie nezanedbateľným spôsobom predlžuje celkovú dĺžku konania, čo následne vyvoláva pochybnosti o sťažovateľkou tvrdenej intenzite jej ujmy spojenej s celkovou namietanou dĺžkou napadnutého konania.

27. Ústavný súd s prihliadnutím na námietky sťažovateľky, po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania (tvoriaceho bežnú nepriviligovanú rozhodovaciu agendu súdov), správania sťažovateľky a postupu okresného súdu, zohľadňujúc doterajšiu dĺžku napadnutého konania na okresnom súde (s poukazom aj na takmer dva roky trvajúcu epidemiologickú situáciu), konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní nevykazuje také ústavne relevantné nedostatky, ktoré by výrazne ovplyvňovali stav právnej neistoty sťažovateľky a na základe ktorých by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zároveň nespochybňuje, že okresný súd mohol v priebehu napadnutého konania postupovať aj efektívnejšie a vyhnúť sa zistenej ojedinelej nečinnosti v prvej fáze konania. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na vlastnú judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý

prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 550/2020, II. ÚS 246/2022). Ústavný súd tiež akcentuje, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (napr. I. ÚS 42/01, IV. ÚS 513/2020).

28. Ústavný súd s poukazom na uvedené ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie:

29. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (rovnako aj základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd poznamenáva, že nečinnosť (resp. aj neefektívna činnosť) orgánu verejnej moci v konaní (v danom prípade okresného súdu), ktorá ak by aj viedla k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sama osebe neznamená aj porušenie jej práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. V súvislosti s právom na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov ústavný súd judikoval, že toto právo nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy. V systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť, plynulosť a efektívnosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu však môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prieťahy, ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti – *denegatio iustitiae* (napr. IV. ÚS 242/07, I. ÚS 474/2020, II. ÚS 418/2023).

30. V napadnutom konaní ústavný súd nepovažuje tieto podmienky porušenia základného práva na súdnu ochranu za naplnené. Celková dĺžka konania nesvedčí, že by sťažovateľke bolo odňaté právo na súdnu ochranu. Osobitnú pozornosť z pohľadu predmetu konania si napadnuté konanie nevyžaduje.

31. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že medzi rozporovaným postupom okresného súdu a obsahom označených práv (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru) neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku:

32. Ústavný súd vykladá a aplikuje čl. 20 ústavy (obdobne čl. 11 ods. 1 listiny) tak, aby jeho výklad a aplikácia boli v súlade s čl. 1 dodatkového protokolu (PL. ÚS 17/00) i s jeho výkladom a aplikáciou ESLP, a preto posudzuje námietky sťažovateľky týkajúce sa porušenia práv podľa čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 20 ústavy spoločne, čo mu umožňuje i to, že sťažovateľka namieta porušenie svojich práv podľa čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 20 ústavy rovnakým skutkovým stavom.

33. V zmysle judikatúry ESLP vo väčšine prípadov, kde civilné konania o vlastníckom práve trvali nadmerne dlhú dobu, je dostatočné vysloviť porušenie čl. 6 dohovoru. Tam, kde sťažovateľ namieta, že dĺžka konania sama osebe vyústila do pokračujúceho zásahu do vlastníckeho práva, ESLP vyslovil, že nie je potrebné preskúmať dĺžku konania z hľadiska čl. 1 dodatkového protokolu (Zanghì proti Taliansku, rozsudok z 19. 2. 1991, ods. 23, Di Pede proti Taliansku, rozsudok z 19. 2. 2002, ods. 35), alebo rozhodol, že posúdenie tejto otázky by bolo predčasné (Beller proti Poľsku, rozsudok z 1. 2. 2005, ods. 74). V prípadoch týkajúcich sa mimoriadne dlhých konaní ESLP rozhodol, že ich zdĺhavé vedenie (Kunić proti Chorvátsku, rozsudok z 11. 1. 2007, ods. 67; Machard proti Francúzsku, rozsudok z 25. 4. 2006, ods. 15) alebo iné opatrenia prispievajúce k omeškaniu (Immobiliare Saffi proti Taliansku, rozsudok z 28. 7. 1999, ods. 59) mali tiež priamy vplyv na právo sťažovateľov na pokojné užívanie ich „majetku“.

34. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka odôvodňovala zásah do svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu porušením svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, v súvislosti s ktorými dospel ústavný súd k záveru o jeho zjavnej neopodstatnenosti, uvedený záver platí rovnako aj na označené práva sťažovateľky. Pri zistení, že napadnuté konanie netrvá mimoriadne dlho, ústavný súd dospel už v štádiu predbežného prerokovania k záveru, že prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by nemohlo následne viesť k vysloveniu porušenia označených práv (napr. IV. ÚS 652/2021, II. ÚS 77/2022). Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v časti namietaného porušenia práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

35. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu